

BLUSRCU.BA - Stranica za sve banjalucane sirom svijeta!

<http://blusrcu.ba>

Običaji u BiH Za Bajram kod "okrete" u Gornjem Å eheru

09/09/2010 20:02 by Administrator

U BiH postoje brojni bajramski običaji. Međutim, malo je onih koji znaju da je u Banjoj Luci, tajnije u nekadašnjem Gornjem Å eheru, današnjim Srpskim Toplicama postojao jedan običaj kojeg nije bilo u cijeloj BiH, piše "Deutsche Welle". Nail Osmanović (Foto: Dragan Maksimović/Deutsche Welle) Takvu manifestaciju prije mnogo godina niko nije imao u BiH, prije toga novinar i publicista Nail Osmanović, prisjećajući se mjesta u Gornjem Å eheru gdje je nekada bila popularna "okreta". Na Bajram bi djevojke sa Graba, najstarijeg dijela Å ehera, otpjevale nekoliko sevdalinki nakon Å ega bi, prije Nail, kolona ljudi krenula na mjesto gdje su momci birali djevojke za igru ali i gdje su se ugavarali i brakovi. "Kad su otpjevale, onda je taj svijet krenuo niz tadašnji 'carski drum'. Å etali su oko 800-900 metara tim drumom, po jednoj vrsti korza i onda su se okretali na jednoj krivini. To Å etaliÅ te sa krivinom nazvano je 'okretaom. I dan-danas mi koji smo rođeni u Gornjem Å eheru kažemo 'okreta', iako više nema te manifestacije.".

Tresla se zemlja na Bajram

Na toj "okreti" momci i djevojke nastojali su se približiti jedni drugima Å i to su više mogli, prije Nail.

"I kad bi poÅjlo kolo, onda se tresla zemlja na Grabu. Tada su momci koristili priliku da uhvate djevojku za ruku i djevojka momka. Bili su bubnjevi i harmonike, moglo se popiti i pojesti. Bilo je i poslastica. Dok su mladiÅ te i djevojke Åjetali, njihovi su roditelji sjedili na meraji, pokraj puta na zemljiÅ tu."

Iako je bila sveÅ anost, niÅta se nije prepustala sluÅaju, kaže Nail jer su roditelji, kako prije, ispod oka pratili svaki korak da se ne bi neÅto nepredviđeno desilo. Gledalo se i da li momak odgovara djevojci i da li momku odgovara djevojka po socijalnom statusu.

"Ako bi vidjeli da odgovaraju jedni drugima i njima, onda su se roditelji iz potaje dogovarali i tu je znalo biti i brakova koji su opstajali godinama. Kada ne bi bilo kola, mlađi bi Åjetali ali svako je nastojao da bude do svoje djevojke. Roditelji su pazili na njih, jer kaže da su djevojke Å'avoli, a momci joÅi gori, pa su pazili da neÅte ko pobjeđi u kakav grm."

Nekada je bilo "na tenane"

Kad je pala noÅt, djevojke bi otpjevale joÅi nekoliko sevdalinki, Åime je manifestacija bila zavrÅjena. Običaji blijede, prije Nail, a pogotovo nakon Drugog svjetskog rata i dolaskom tadašnje vlasti. Nema više ni radnji koje su bile u poznatom stilu koje su uniÅtene ili prije 50 ili prije 15 godina. A i običaji, pogotovo oni na Bajram, su izbjegli.

"Ja joÅi pamtim kada se za Bajram nastojalo da se saÅije novo odjelo. Bio je sveÅani ruÅak, a ne doÅi pa se najedi i izaÅi na ulicu i u kafanu. Nije to bilo da neko doÅe iz obaveze da sjednemo veÅt je domaćin osjeÅtao unutraÅjnu obavezu da pozove komÅiju da sa njim poprije, na tenane, Å i to se kaže.â€œ

Običaji se poÅtuju i danas, iako nema nekadaÅnjih bajramskih sveÅnosti, ali, kako kaže Nail, nema ni onog vremena koje je nekada bilo. Na "okreti" danas neÅte biti mlađih momaka i djevojaka i ugavaranja brakova, ali Åte ona sigurno ostati jedan do simbola Gornjeg Å ehera i bajramske manifestacije, specifične za cijelu BiH.

Izvor vijesti: Sarajevo-x